

kultuur

Arvustus. Tähtsusetuses peituv ilu

"Sa oled täna ilusam kui homme" Autor/allikas: Von Krahli teater

TEATER

Lisanna Annus

02.10.2020 11:23

"Sa oled täna ilusam kui homme"

Lavastaja ja kunstnik: Lauri Lagle

Laval: Mari Abel, Ingmar Jõela, Rasmus Kaljujärv, Jörgen Liik, Katariina Tamm, Markus Truup, Marika Vaarik

Helikujundaja: Jakob Juhkam

Valguskunstnik: Siim Reisspass

Kostüümikunstnik: Jaanus Vahtra

Esiendus: 12. septembril Sakala 3 teatrimajas

Von Krahli teater

Nagu lavastust tutvustav lõik **Von Krahli kodulehel** vihjab, tegeleb "Sa oled täna ilusam kui homme" pealtnäha natuke selle ja natuke teisega, argise tühjatähjaga, milles pole just tavaline näha ilu. Sellegipoolest loob puhtaid toone esile tõstev ja esteetiliselt naudingut pakkuv visuaal Sakala 3 teatrimaja saali piduliku atmosfääri, jäädes seejuures siiski pigem kaunilt distantseerituks. Kontraste täis lavastus ei kätke lineaarset narratiivi, mida Lauri Lagle loomingust tegelikult otsima ei peakski, kuid pinget ja põnevust sellevõrra ei napi.

Valge linadega kattuva pika laua taha istuvad arst, torumees, juuksur, taksojuht, massöör ja psühholoog. Kõlab nagu pikaleveniv anekdoot, milles on liiga palju tegelasi ja liine. Seda aga lavastus ei taotle. Kuigi Lagle lavastustele iseloomulikku huumorit, mis mõjub peaaegu seltskonnasisesena, kuid on siiski mõistetav ka väljaspool, on lavastus täis pikitud küll.

Tegelikult ei ole see aga anekdoot, vaid elu, mis oma argise vooluga kõiki neid inimesi ühendab ning kokku toob. Või koondab seltskonda hoopis pidu, mille veidrad faasid igapähe midagi kummalist esile kutsuvad? Või toimub kokkusaamine teisel pool paradiisi väravad igavese päikeseloojangu taustal, kus elatud elu ja selle ilu üle mõtiskletakse? Või siis lüüakse aega surnuks sootuks hommikulauas, mida ehivad kohvitasside asemel luulekogumikud? Ilmselt jääb kogunemise eesmärk ja tulem siiski iga vaataja enda otsustada, kuna lavastus sirgjoonelisi vastuseid ei anna.

Juba mainitud distants ja selle puudumine saab tähtsaks teguriks vaatajateni toodavates suhetes. **"Aktuaalsele kaamerale" antud intervjuus** märkis Lagle, et lavastuse võti peitub selles, kuidas lavalolijad üksteisega suhestuvad ning tegevuse peaeesmärgiks on teineteisele lähemale jõudmine. Ilmselt ei ole tegu juhusliku teemavalikuga, sest praeguses distantseerituses tundub läheduse otsimine igati loogiline ja vajalik. Ilma kõhkluste ja piiranguteta koosviibimise igatsus pulbitseb ilmselt meis kõigis, kuid täielikku normaalsusesse tagasi jõudmine ei paista veel silmapiiril olevat ning seega tuleb selleni püüelda teatris. Ometi kehtivad piirangud aga ka selles koosolemises, millele toob tähelepanu eeskätt Mari Abeli lahkumise stseen, kus ka paarimeetrine kõrvalekalle ülejäänud seltskonnast mõjub lõhkua ja laastavana.

Eero Epneri sissejuhatus lavastuse kavalehel viib aga fookuse sellele, et Lagle lavastused otsivad argises tähelepanuväärset ehk tähendust tähendusetutes mittehettekedes, mis mõjuvad liiga tavalisena, et neis midagi erilist näha. Nähtule tagasi mõeldes resoneeruvad minu jaoks selle idee kandjana esmalt peostseenid, mille tüüpilisust pilavas huumoris võib ilu näha.

Ühe sellise peofaasi hulka kuulub näiteks kutsumata külalise saabumine. Kohale ilmub keegi ammune sõber, kes mõjub vaikselt koosviibimisel liiga valju ja üleliigsena ning kellest lahtisaamine osutub ootamatult keeruliseks. Kindlasti saabub ka hetk, mil keegi lemmikmuusikast joobudes tantsu lahti lööb. Samuti ei puudu stereotüüpselt peolt ilmselt olukord, kus tõuseb tüli peaaegu ei millestki, mida kõrvalseisjad silmi maha suunates piinlikus vaikuses jälgivad. Lavastus suunab aga mõtlema sellele, et võib-olla ei olegi need situatsioonid tavalised vaid erilised hetked elus, millega meie ilumeel lihtsalt harjunud ei ole. Kuid perspektiivi muutes võiksime näha nende lihtsas draamaatilisuses ka seda, mida me teatrisse otsima läheme.

Seega loob lavastust mitmeid kontraste, eelkõige tekstiliselt. Etenduse ajal panin lavalt kostva kirjeldamiseks märkmikku kirja märksõna "dramatiseeritud loba", mis tundus saali paisatavat sõnavoogu kõige täpsemalt kokku võtvat. Olgugi et nimetan seda lobaks, ei peaks arvama, et sellega midagi ei öelda. Öeldakse küll, kuid oluline on see, mis jääb sõnadetulva taha, mitte see, mis tegelikult kõlada lastakse. Nüanseeritud lobale toob vastandust aga luule pea 30 erineva autori loomingust, mis mõjub ilutsevalt ja ülevalt, kuid nõuab süvenemist ning ümberhäälestumist, et moodustuvaid kihte lahti harutama hakata.

Lagle eelmise lavastusega "Paratamatus elada ühel ajal" võrreldes hakkavad silma sarnane värvigamma ja lavaruumi steriilsus, samuti igapäevasuse rambivalgusse toomine ning lõpuks vaatemänguline finaali. Lisaks muidugi Von Krahli trupp ehk peamiselt samad näitlejad. Joonistub välja struktuur, millega kirjeldada mõlemat lavastust, mingil määral ka varasemaid. Selles pole aga midagi halba. Pigem vastupidi, Lagle käekiri on tema lavastuste vaatamiseks võti või sisend, mis aitab tema loomingut jälgimisel häälestuda.

See läheduse ja kaugenemise ning tavalise ja erilise piiridel kõikuv lavastus kutsub vaatama nii laudlinade alla kui luuleridade vahele, et märgata ümbritsevas ilu. Lihtne mõte, kuid sellise ilu märkamiseks tuleb sõuda laglelikult vastuvoolu. Seega tuleb ilumeele avardamiseks pöörata pilgud Von Krahli teatri poole.

Toimetaja: Valner Valme

lauri lagle

von krahli teater

sa oled täna ilusam kui homme

ERSO andis Hiiumaal ajaloolise kontserdi